



# astola

ikerketa eta historia

DURANGALDEKO  
URTEKARIA

1.zk 2007

3,80 €

**ANDRAZKOAK JAI  
ETA DANTZETAN**

**EZKURDI, TESTIGO  
DE UN PUEBLO**

**AHT  
DURANGALDEAN  
ZEHAR**



## JESUS MARI ARRUABARRENA

IKUS-ENTZUNEZKOEI LOTURIK IBILI DA LUZARO (BEHIEN BAT GIDOLARI LANETAN). IZEN HANDIKO ALDIZKARIETAN KOLABORATU DU: GEO, PENINSULA, INTEGRAL, PAYS BASQUE MAGAZINE, ET AB.

ARGAZKIA ONARRI DUTEN HIRU LIBURU ARGITARATU DITU: "ANTZINAKO OEBIDEAK GALBIDEAN" (1995), "AZKEN BELAUNALDIA" (2002) ETA "BASERRIA, OROIMENARI LOTURIK" (2005).

BERE LANEK NORABIDE PERTSONALAGOA HARTU DUTE AZKEN URTEETAN. HORREN ADIBIDE "GIZAKIA ETA ANIMALIA" ERAKUSKETA ETA "AIST" IZENEKO LAN HAU ("AUSENTZIAK" PROIEKTUAREN ATALETAKO BAT DA). ESKU ARTEAN DARABILEN PROIEKTURIK ZABALENAK JAIKIN DU ZERIKUSIA.



# Aisti



**ALBUMA**

ARGAZKIAK ETA TESTUA: **JESUS M<sup>a</sup> ARRUABARRENA**

Hautzaroko oroimen gehienak hemengoak dira, Aistikoak. Ez nintzen baserri honetan jaio, baina bertan koskortu nintzela esango nuke. Garai hartan, 60ko hamarkadan, Aisti gainbeheran zegoen. Baserrian amama bizi zen, nebarekin eta ilobarekin (biak mutil zaharrak). Aisti husten hasita zegoela esan daiteke. Ama eta bi osaba kalera ezkondu ziren eta izeba moja joan zen ni jaio eta gutxira. Handik lasterrera aittitte hil zen.

Gogoan dut amamak buzti egiten zuela uraz gela zaharra eskobatu aurretik, etxean ez zegoela urik eta ura behar zenean urrin joan behar izaten zela.

Amama astean behin joaten zen bendejarekin Durangora. Bueltan etxerako behar zen jeneroa erosten zuen. Asto gainean joaten zen, aldamenkara jarrita. Ogia mehe-mehe ebagi eta txigortu egiten zuen, ogi egin berriaren antza emateko. Hori ere gogoratzen dut.

Hara... Berrogei urteren bueltako edozeinen antzeko akorduak guztiak ere.

Amamaren neba edanak endredatuta zebilen, inguruko asko bezala. Gizajoak harrobi batean lan egiten zuen eta leherketa baten ondorioz belarri bakarrarekin geratu zen. Nagusitan jakin dut gerra ostean etxerik etxe ibiltzen zela errebelde bila. Edozeini ezin dakioke eskopetarik eman... Hil zen egunean fraide itxurarekin jantzi zuten eta ezkatzairen ondoko gelan ipini zuten. Egun horretan ohi baino bisitari gehiago etorri zen gurera. Harrezkero, gela hartan sista egitea agintzen zidatenean, nik ezin lorik egin.

Behin orkatila okertu nuen eta petrikilo batek zaintiretue egin zidan. Egun batzuetan geldirik egon behar...

Amamak hagin postizoak kendu zituen eguna ere gogoan dut, zirkuko ikuskizuna balitz bezala atera zituen ahotik. Nik ezin sinetsi. Nireak ateratzen saiatu nintzen, baina alperrik.

Beste batean ehiztari talde bat handiko tabernara etorri zen; azkonarrarekin zetozen. Han geunden umeok ez genuen sekula ikusi halako animaliarik, izaki arraroa zen guretzat. Ehiztariak harro zeuden. Piztia basatia zela esaten zuten, txakurrei aurre egiten ziela. Ehiztariak aztoratuta eta animalia hilda ikusita piztu egiten zen gure fantasia, bolboraren indarrak.

Aistin bazegoen gauza berezi bat, nik amets egiteko balio zuen behintzat. Kristalezko bola bat zen, barruan amabirjina bat zeukan (Arantzazukoa oker ez banago). Hura buruz behera jarriz gero, elurra hasten zen barruko paisaian.

Oraindik gogoan daukat ama gelako zoruari igurtzika, oinetan oihal bana ipini eta zurari disdira eman nahian. Batzuetan eskaini egiten zizkidan oihalak eta ni alde batetik bestera ibiltzen nintzen izotz-pista batean irristaka banebil bezala.

Oraindik antzeko gertakari xume asko gogoratzen dut, haurtzaroa bera bezain gomuta xumeak.

Halabeharrez, urte haiek joan ziren eta leku hura hutsik geratu zen. Gaur egun ausentzia baino ez dago.

































